

**Udlændinge- og
Integrationsministeriet**

Samlenotat

vedrørende de sager under Udlændinge- og Integrationsministeriets ressort, der behandles på indenrigsdelen af rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. marts 2022

Europæisk koordinering af modtagelse af flygtninge fra Ukraine

- a) Implementering af materiel og finansiel støtte til medlemsstaterne**
- b) Overvågning og koordinering af vidererejser inden for EU**
- c) Modtagelse af flygtninge fra Moldova: overvågning af forpligtelser og operationel gennemførelse**
- d) Kontrol med de ydre grænser og sikkerhedsspørgsmål**

Europæisk koordinering af modtagelse af flygtninge fra Ukraine

a) Implementering af materiel og finansiel støtte til medlemsstaterne

b) Overvågning og koordinering af rejser inden for EU

c) Modtagelse af personer fordrevet fra Ukraine, der opholder sig i Moldova: overvågning af forpligtelser, operationel gennemførelse

d) Kontrol med de ydre grænser og sikkerhedsspørgsmål

KOM dokument foreligger ikke

= Drøftelse

Nyt notat

1. Resumé

Det franske formandskab har indkaldt til ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 28. marts 2022. Formandskabet arbejder fortsat på dagsordenen, men har indikeret, at der lægges op til en drøftelse af fire komplementære spørgsmål, der alle kredser om EU's håndtering af strømmen af fordrevne fra Ukraine og opretholdelse af sikkerhed på den ydre grænse. Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet, retsforbeholdet, gældende dansk ret eller lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

Aktuelt (21. marts 2022) er mere end 3,4 millioner personer allerede fordrevet fra Ukraine i løbet af de første knap fire uger af krigen. Mere end 6 millioner anslås af UNHCR at være internt fordrevet. Særligt de fire EU-nablande til Ukraine og Tjekkiet samt Moldova er aktuelt hårdest presset af strømmen af fordrevne, mens flere andre EU-medlemsstater, herunder Danmark begynder at se massiv sekundær tilstrømning fra frontlinjestaterne.

UNHCR's seneste estimat indikerer, at samlet 4 mio. fordrevne vil indrejse i EU. UNHCR har dog ladet forstå, at et nyt opdateret estimat kan være nødvendigt. EU-Kommissionen har hidtil estimeret, at konflikten vil afstedkomme op til 6,5 mio. fordrevne fra Ukraine.

På baggrund af forslag fra Kommissionen vedtog Rådet (retlige og indre anliggender) den 4. marts 2022 en gennemførelsesafgørelse om for første gang at aktivere direktivet om midlertidig beskyttelse¹ (herefter "direktivet"). Direktivet er grundlaget for, at EU's medlemsstater kan tildele midlertidig beskyttelse til fordrevne ukrainere m.fl. Direktivet er også grundlaget for EU-Kommissionens etablering af en såkaldt solidaritetsplatform.

¹ Rådets direktiv 2001/55/EF af 20. juli 2001 om minimumsstandarder for midlertidig beskyttelse i tilfælde af massetilstrømning af fordrevne personer og om foranstaltninger, der skal fremme en ligelig fordeling mellem medlemsstaterne af indsatsen med hensyn til modtagelsen af disse personer og følgerne heraf.

Danmark deltog ikke i vedtagelsen af rådsafgørelsen, der aktiverede direktivet, og er ikke bundet af direktivet, grundet retsforbeholdet, men Folketinget vedtog den 16. marts 2022 en ”særlov”, der på lange stræk er på linje med direktivet. Den 17. marts var direktivet gennemført i 21 medlemsstaters nationale ret.

3. Formål og indhold

Dagsordenen for rådsmødet vil lægge op til drøftelse af europæisk koordinering af modtagelse af flygtninge fra Ukraine, herunder med særlig fokus på implementering af materiel og finansiel støtte til medlemsstaterne, overvågning og koordinering af fordrevne fra Ukraines vidererejser inden for EU, modtagelse af flygtninge fra Moldova, herunder overvågning af forpligtelser og operationel gennemførelse og kontrol med de ydre grænser og sikkerhedsspørgsmål.

Det er endvidere forventningen, at der på rådsmødet vil gives en status på situationen i Ukraine samt en drøftelse af modtagelsen af personer, der er fordrevet fra Ukraine og medlemsstaternes kapacitet og behov i den forbindelse. Drøftelsen forventes også at omhandle de iværksatte foranstaltninger i EU i form af Blueprint netværket (videndeling om tilstrømningen og modtagelsen), solidaritetsplatformen (vidensdeling om konkrete behov, kapacitet, transportløsninger m.v. i medlemslandene) og Rådets kriseresponsforum, IPCR.

Implementering af materiel og finansiel støtte til medlemsstaterne

Efterspørgslen på hurtig og fleksibel finansiel støtte til medlemsstaterne har været stor. Hovedsageligt har medlemsstater efterspurgt både finansiel- og materiel støtte for at kunne opretholde den nødvendige modtagerkapacitet.

Det er uklart, om det nuværende budget, der er til rådighed under EU's fonde på området for retlige og indre anliggender, er tilstrækkeligt til at dække de behov for finansiel støtte, der kommer til at opstå. Kommissionen har opfordret medlemsstaterne til også at gøre brug af finansieringsmuligheder under EU's strukturfonde.

Overvågning og koordinering af rejser inden for EU

Der er forventningen, at Kommissionen og formandskabet vil redegøre for igangværende overvejelser om, hvordan strømmen af fordrevne personer fra Ukraine internt i EU kan overvåges, herunder også for at skabe et klart billede af medlemsstater under pres.

Modtagelse af personer fordrevet fra Ukraine, der opholder sig i Moldova: overvågning af forpligtelser, operationel gennemførelse

Moldova har modtaget et stort antal fordrevne personer fra Ukraine (ca. 355.000 pr. 17. marts), hvoraf mange dog er rejst videre eller fået faciliteret videre til Rumænien. Det er forventningen, at formandskabet vil lægge op til en drøftelse af, hvordan EU kan bistå landet, der er naboland til EU og grænser op til Ukraine.

Kontrol med de ydre grænser og sikkerhedsspørgsmål

Kommissionen har den 2. marts 2022 præsenteret operationelle retningslinjer for forvaltningen af de ydre grænser mellem EU og Ukraine. Retningslinjerne fokuserer på de foranstaltninger, medlemsstaterne råder over for at sikre en virkningsfuld og effektiv forvaltning af grænsepassager med

hensyn til personer, der fordrives fra Ukraine over grænserne til Polen, Slovakiet, Ungarn og Rumænien, og undgå trængsel ved og i nærheden af grænserne, samtidig med at der opretholdes et højt sikkerhedsniveau for hele Schengenområdet.

For at bevare et højt sikkerhedsniveau ved grænserne har Kommissionen opfordret til, at effektiv forvaltning af grænsepassager fortsat opretholdes ved alle ydre grænser, både af nationale grænsevagter og efter behov af Frontex inden for rammerne af Schengengrænsekodeks art. 8, om ind- og udrejsekontrol af personer, herunder mhp. opslag i Schengeninformationssystemet, SIS. Det bemærkes, at den kontrol, der gennemføres i forbindelse med midlertidigt genindført grænsekontrol på de indre grænser følger samme bestemmelser.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfunds- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Sagen har været forelagt Specialudvalget for asyl- og indvandringssamarbejde (SPAIS) den 18. marts 2022.

Dansk Flygtningehjælp (DRC) har opfordret regeringen til at prioritere en række områder for at sikre, at mennesker, som er flygtet fra Ukraine, får den nødvendige beskyttelse og humanitære hjælp. For det første opfordres til at støtte nabolande til Ukraine så alle, uanset oprindelse eller nationalitet, sikres adgang til sikkerhed og beskyttelse i overensstemmelse med princippet om non-refoulement. Desuden opfordres til at følge Kommissionens retningslinjer for forvaltning af de ydre grænser og tage hensyn til sårbare grupper, herunder det stigende antal mindreårige, i den humanitære indsats i grænseområderne. For det andet opfordres til, at værtslande også får støtte gennem solidaritetsmekanismer, og at der sikres levering af rettidig livreddende humanitær bistand, passende modtageforhold og effektive asylprocedurer og tjenester for alle, og særligt for de mest sårbare, der flygter fra konflikten. DRC opfordrer til en effektiv ansvarsfordeling, der tager hensyn til flygtningenes egne ønsker i forhold til familie og netværk samt under hensyntagen til værtslandenes kapacitet. I den forbindelse opfordrer DRC Danmark til, på trods af retsforbeholdet, at indgå i en europæisk ansvarsfordeling herunder eventuelle omfordelingsmekanismer. DRC anbefaler en fremskyndelse af koordineringsindsatsen under solidaritetsplatformen i direktivet om midlertidig beskyttelse (TPD) for at sikre hurtig adgang til beskyttelse og for at lette presset på medlemsstater, der indtil nu har modtaget mange ukrainere. DRC anbefaler desuden, at personer, der ikke er omfattet af TPD, som minimum gives

adgang til at søge asyl og andre opholdstilladelser, samt at der gives processuelt ophold til personer, der afventer hjemrejsearrangementer. Endelig opfordrer DRC til, at flygtninge får effektiv adgang til rettigheder såsom sundhedspleje, uddannelse, arbejdsmarked og boliger, som er fastlagt i TPD.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

10. Regeringens generelle holdning

EU befinder sig i en helt ekstraordinær situation, og regeringen støtter overordnet et tæt og velkoordineret EU-samarbejde med henblik på en så organiseret og forsvarlig håndtering af situationen som muligt. Danmark bør i den forbindelse løfte sin rimelige andel af ansvaret. I forhold til forvaltningen af de ydre grænser er det fra dansk side vigtigt, at der sikres tilstrækkelige ressourcer til opretholdelse af grænsekontrol, så der opretholdes de bedst mulige sikkerhedsforanstaltninger i denne ekstraordinære situation inden for rammerne af landenes internationale forpligtelser.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.